

KUZATUVCHI SHAXS VA UNING MADANIYATI

Eshmurotova Mushtariy

DTPI Pedagogika fakulteti Psixologiya yo'nalishi

1-bosqich talabasi.

Mushtariy2567@gmail.com

DTPI Pedagogika fakulteti Psixologiya yo'nalishi

1-bosqich talabasi.

Astanaqullova Moxinur

DTPI Pedagogika fakulteti Psixologiya yo'nalishi

1-bosqich talabasi.

Azimova Feruza.

Annotatsiya: Ushbu maqolada kuzatuvchi shaxs tushunchasi va uning madaniyatdagi o'rni yoritilgan. Kuzatuvchanlik insonning tafakkurini kengaytirish, muloqot madaniyatini rivojlantirish va jamiyatdagi o'zgarishlarni anglashda muhim ahamiyat kasb etishi ta'kidlangan. Muallif kuzatuvchanlik fazilatining insoniy kamolot sari yetaklaydigan muhim omil ekanligini asoslaydi.

Kalit so'zlar. Qobiliyat, kuzatuvchi shaxs, insoniy madaniyat, tarixiy yodgorliklar, shaxsiy taraqqiyot, madaniy qadriyatlarni, kasbiy madaniyat, xatti-harakatlari.

Abstract: This article describes the concept of an observer and its role in culture. It is noted that observation is important in expanding human thinking, developing communication culture, and understanding changes in society. The author argues that the virtue of observation is an important factor leading to human perfection.

Key words. Ability, observational personality, human culture, historical monuments, personal development, cultural values, professional culture, behavior.

Аннотация: В данной статье описывается понятие наблюдателя и его роль в культуре. Отмечается, что наблюдение важно для расширения мышления человека, развития культуры общения, понимания изменений в обществе. Автор утверждает, что добродетель наблюдательности является важным фактором, ведущим к совершенствованию человека.

Ключевые слова. Способности, наблюдательная личность, человеческая культура, исторические памятники, развитие личности, культурные ценности, профессиональная культура, поведение.

Kuzatuvchi shaxs va uning madaniyati

Insoniyat jamiyatda yashar ekan, har bir inson o'zining individual xususiyatlari bilan ajralib turadi. Shulardan biri — bu kuzatuvchanlik, ya'ni atrofdagi voqea-hodisalarni diqqat bilan ko'zdan kechirish, o'rganish, tahlil qilish qobiliyatidir. Kuzatuvchi shaxs — bu faqat tashqi hodisalarni emas, balki odamlarning xatti-harakatlari, jamiyatdagi o'zgarishlar, tabiiy jarayonlar va madaniy qadriyatlarni ham chuqur anglaydigan, ulardan to'g'ri xulosa chiqaradigan insondir.

Kuzatuvchanlik madaniyati esa insonning fikrlash doirasini kengaytiradi, uni har qanday holatda hushyor va fikrli bo'lishga undaydi. Bunday inson atrofdagi go'zallikni, insoniy qadriyatlarni qadrlashga intiladi. Masalan, tarixiy yodgorliklarni ko'rganda ularning qanday davrga oidligini, u orqali qanday madaniy ma'no berilganini anglashga harakat qiladi. Shu tariqa, kuzatuvchan shaxs madaniyatning targ'ibotchisiga aylanadi.

Kuzatuvchanlik insoniy madaniyatning bir qismi bo'lib, u shaxsning estetik didini, axloqiy qarashlarini va jamiyatdagi o'rnini aniqlab beradi. Madaniyatni chuqur tushunadigan inson hech qachon befarq bo'la olmaydi, chunki u biladi: har bir san'at asari, urf-odat yoki tarixiy voqea — bu insoniyat tafakkuri va mehnatining mahsuli.

Shuningdek, kuzatuvchi inson boshqalarning hissiyotlarini ham tushunishga intiladi. Bu esa o'zaro hurmat va hamjihatlikka asos bo'ladi. Madaniy munosabatlar,

odob-axloq qoidalarini o'rganish, muomala madaniyatini rivojlantirishda kuzatuvchanlik muhim rol o'ynaydi.

Kuzatuvchanlik va shaxsiy taraqqiyot

1. Psixologik nuqtayi nazaridan

Psixologlar fikricha, kuzatuvchanlik insonning analitik fikrlash qobiliyatini oshiradi. Bunday odamlar voqea-hodisalarni chuqur tahlil qiladi, sabab-oqibat bog'liqliklarini yaxshi tushunadi. Bu esa shaxsiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

2. Hayotiy tajriba manbai sifatida

Kuzatuvchan inson hayotdagi har bir kichik tafsilotdan saboq oladi. U boshqalarning tajribasini o'rganadi, xatolarni takrorlamaslikka harakat qiladi va o'z yo'lini ongli ravishda belgilaydi.

3. .Kasbiy madaniyat kaliti

Ko'plab kasblarda kuzatuvchanlik muhim ahamiyatga ega. Masalan, pedagog, psixolog, huquqshunos, shifokor kabi mutaxassislar insonlarning ruhiy holatini va ehtiyojlarini tushunishda, muammolarni hal qilishda ushbu sifatga tayanishadi.

4. Ijtimoiy munosabatlarda roli

Kuzatuvchan odam boshqalarning holatini anglab, ularga nisbatan e'tiborli va hurmatli bo'ladi. Bu esa jamiyatda ijobiy muhit yaratadi, sog'lom munosabatlarni shakllantiradi.

5. Madaniy qadriyatlarni boyitish vositasi

Kuzatuvchanlik insonni o'z milliy qadriyatlarini, urf-odatlarini, tarixiy merosini chuqurroq o'rganishga undaydi. Bu orqali inson o'z madaniyati va identifikatsiyasini mustahkamlab boradi

Xulosa.Xulosa qilib aytganda, kuzatuvchanlik insonni faqat bilimdon emas, balki madaniyatli, tafakkuri keng va sezgir shaxs sifatida shakllantiradi. Bunday inson jamiyatda hurmatga sazovor bo'ladi, o'zining harakatlari bilan boshqalarga ibrat bo'la oladi. Demak, har birimiz o'zimizdagi kuzatuvchanlik fazilatini rivojlantirsak, nafaqat o'zimiz, balki jamiyatimiz uchun ham foydali bo'lgan madaniyatli shaxsga aylanishimiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Uzlüksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasini tasdiqlash va u amalga oshirish chora- tadbirlari to'g'risida 2019-yil 31- dekabr 1059-son qarori
2. Yadgarova G.T. Notoliq oilalarning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari: Dis ... psixologiya fanlari nomzodi. 19.00.05. – T.: 2004. – 145 b.
3. Vasila Karimova “ Oila psixalogiyasi.” T: 2007
4. Ozbekiston Respublikasining Oila kodeksi. – T.: Adolat, 1998. – 302 b
5. Abdukarimovich, Y. T., & Melikmurodovich, S. U. B. (2022). Art Therapy in Eliminating Aggressiveness in the Individual. Global Scientific Review,
6. Abdukarimovich, Y. T., & Melikmurodovich, S. U. B. (2022). Art Therapy in Eliminating Aggressiveness in the Individual. Global Scientific Review, 9
7. Yuldashev, T. (2022, February). Measures to eliminate or prevent the manifestation of personality aggression. In Conference Zone (pp. 227-229).